

พัฒนาการของการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในภาษาไทย

The Development of the Duplication Use of Symbol (๓) in Thai

ณัฐวรรณ ชังใจ¹

บทคัดย่อ

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในภาษาไทยปรากฏในเอกสารร้อยแก้วพบข้อสังเกตแบ่งเป็นสมัยต่าง ๆ ได้แก่ สมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยา ซึ่งเป็นการซ้ำคำที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไม้ยมกอย่างในปัจจุบัน ส่วนสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นพบการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกไม่ตรงตามหลักเกณฑ์อย่างในปัจจุบัน ในลักษณะการขยายไปใช้ชนิดของคำประเภทอื่นในวงกว้างขึ้นและพบการซ้ำคำเดียว 2 คำวางในที่ใกล้เคียงเพื่อขยายความคำอื่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางพบการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกในรูปคำและประโยค โดยด้านคำมีการซ้ำคำเดียวตั้งแต่ 2 คำวางอยู่ในที่ที่ใกล้เคียง การซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกหลายครั้งเพื่อเน้นความ ทั้งยังปรากฏการซ้ำคำที่ปะปนรูปแบบเพื่อต้องการชี้บ่งระดับความเน้นทางความหมาย ส่วนด้านประโยคมักมีการซ้ำประโยคโดยซ้ำบางส่วนของคำแรก สำหรับสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ระยะพบว่า ในระยะที่ 1 มีการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกไม่ตรงตามหลักเกณฑ์อย่างในปัจจุบัน และมีการใช้เครื่องหมายไม้ยมกหลายครั้งแพร่หลายมากขึ้นกว่าสมัยก่อน ส่วนระยะที่ 2 มีการใช้เครื่องหมายไม้ยมกตรงตามหลักเกณฑ์อย่างในปัจจุบันและนิยมใช้เครื่องหมายไม้ยมกในการซ้ำวลี

คำสำคัญ: การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไม้ยมก

¹ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The Duplication Use of Symbol (๑) in Thai language emerged in the studied literature could be divided by periods; such as, Sukhothai period and Ayuttaya period which was found that the Duplication Use of the Symbol (๑) in such periods were not similar to the Applied System in the Present Period. The early Rattanakosin period, however, it was found that the Duplication Use of Symbol (๑) was not only similar to the Applied System in the Present Period but also the part of speech of the specific words were extended in wider range than those periods. Moreover, there was the single-word in double usage by positioning near to each other in order to modify the meaning of the other words to be explicable. The middle period of Rattanakosin, the Duplication Use of Symbol (๑) was found in the word and sentence style. Those duplication styles were the single-word in double usage by positioning near to each other, using the symbol (๑) various times for clearer meaning, and emerging of words mixture for specifying the level of meaning. For the sentence style, it was found that normally some part of the very first word of the sentence has been repeated. 120 The present period of Rattanakosin which could be divided into two periods, the Duplication Use of Symbol (๑) was found that the usage in the first period were not similar to the Applied System in the Present Period, and style of using the symbol (๑) various times had been outspread more than the previous period of Rattanakosin. For the usage in the second period, it was found that the style of using the symbol (๑) was similar to the Applied System in the Present Period, and mostly was repeating in word level.

Keyword: The Duplication Use of Symbol, Applied System in the Present Period

บทนำ

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) [the Duplication Use of Symbol (๓)] เป็นการนำคำเดี่ยวตั้งแต่ 1 คำขึ้นไปมาซ้ำกันโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ประกอบ อาจปรากฏลักษณะการซ้ำในรูปคำ วลีหรือประโยค โดยหลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) เพื่อกล่าวซ้ำนั้นผู้รู้กล่าวไว้ ได้แก่ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2541, หน้า 315-316) กล่าวไว้ในหนังสือหลักภาษาไทยว่า การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ได้นั้นต้องมีเนื้อความหรือข้อความหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บท ที่มีคามหมายเดียวกัน โดยข้อความที่นำมากล่าวซ้ำต้องเป็นโครงสร้างประเภทเดียวกันได้แก่ คำ วลี และประโยค ดังข้อความต่อไปนี้

“ในส่วนการใช้ไม้ยมกนั้น ก็ต้องยึดเอาถ้อยคำอย่างข้างต้นนี้เป็นหลักเช่นกัน คือห้ามไม่ให้ใช้ซ้ำกันคนละบทหรือคนละความ เช่น เขาเคยมาทุกวัน วันนี้ไม่มา ไม่ให้ใช้ว่า เขาเคยมาทุกวันๆ นี่ไม่มา เพราะเป็นคนละบท คือบทต้นเป็น วลี - ทุกวัน บทหลังเป็นคำ - วัน ถ้าใช้ซ้ำต้องอ่านว่า “เขาเคยมาทุกวัน ทุกวันนี้ไม่มา” ซึ่งผิดความหมายด้วย และเป็นคนละประโยคด้วย”

อีกทั้งจันทน์ ทองประเสริฐ (2528, หน้า 410) ยังกล่าวถึงหลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ไว้ในหนังสือภาษาไทยไขขานว่า หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) จะเขียนหลังคำ วลี รวมทั้งประโยคเพื่อมิให้อ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดยต้องมีเนื้อหาหรือเนื้อความหรือบทเดียวกัน ชนิดของคำต้องเป็นชนิดเดียวกัน นอกจากนี้คำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันอย่างคำว่า นานา และ จะเจ จะเจ ก็ต้องเขียนตามรูปคำเดิม ดังข้อความต่อไปนี้

คำซ้ำเครื่องหมายไม้ยมก (๓) ใช้เขียนหลังคำ วลีหรือประโยค เพื่อไปอ่านซ้ำคำ วลีหรือประโยคอีกครั้งหนึ่ง ตัวอย่าง เด็กเล็กๆ อ่านว่า เด็กเล็กเล็ก ในวันหนึ่งๆ อ่านว่า ในวันหนึ่งวันหนึ่ง แต่ละวันๆ อ่านว่า แต่ละวันแต่ละวัน...

หมายเหตุ 1. คำที่เป็นคำซ้ำต้องใช้ไม้ยมกเสมอ เช่น สีส้าๆ เด็กตัวเล็กๆ

2. ห้ามใช้ไม้ยมกในกรณีต่อไปนี้

2.1 เมื่อเป็นคนละบทคนละความ เช่น “ฉันจะไปปทุมวันๆ นี้” ผิดต้องเขียนเป็น “ฉันจะไปปทุมวันวันนี้” หรือ “เขาซื้อหมู 4 กิโลๆ ละ 40 บาท” ผิดต้องเขียนเป็น “เขาซื้อ

หมู 4 กิโล กิโลละ 40 บาท”

2.2 เมื่อรูปคำเดิมเป็นคำ 2 พยางค์ ที่มีเสียงซ้ำกัน ตัวอย่าง นานา (ซึ่งเป็นบาลี) เช่น นานาชาติ นานาประการ หรือจะจะ (เป็นคำ วิเศษณ์) เช่น เขียน จะจะ คำนาจะจะ

2.3 เมื่อเป็นคำคนละชนิดกัน ตัวอย่าง คนคนนี้เป็นคนดี (คน คำหน้าเป็น คำนาม คน คำที่ 2 เป็นลักษณนาม)

ทั้งนี้จากแนวคิดของผู้รู้ในข้างต้นสรุป ได้ว่า การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) เป็นการใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) หลังคำ วลี หรือประโยคที่ต้องการอ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยคำ วลี หรือประโยคต้องมีเนื้อความหรือ ข้อความหรือบทที่มีความหมายเดียวกัน ชนิด ของคำและวลีต้องเป็นชนิดเดียวกัน การทำ หน้าที่ในประโยคของคำและวลีต้องทำหน้าที่ เดียวกันรวมทั้งคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกัน อย่างคำว่า นานา และ จะจะ ก็ต้องเขียนตาม รูปคำเดิม ซึ่งหลักเกณฑ์ที่กล่าวมานี้จะเป็น แนวทางในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการ ของการใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ต่อไป ทั้งนี้หากเทียบข้อมูลประโยคระหว่างสมัย อดีตกับสมัยปัจจุบันพบลักษณะการใช้ที่ แตกต่างกัน เช่น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

(รัชกาลที่ 1) ปรากฏข้อความในไตรภูมิโลก วิจารณ์ 1 ที่ว่า “ฝนกรคนั้นตกถูกต้นไม้ๆ ละลาย ตกถูกภูเขาๆ ละลาย” (พระยาธรรมปรีชา (แก้ว), 2521, หน้า 77) สมัยปัจจุบันที่ว่า “ฝนกรคนั้นตกถูกต้นไม้ ต้นไม้ละลาย ตกถูกภูเขา ภูเขาละลาย”

จากข้อความดังกล่าวเห็นได้ว่าการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ในสมัยรัชกาลที่ 1 นั้นสามารถใช้เพื่อแสดงการซ้ำคำได้ แต่ใน สมัยปัจจุบันทำไม่ได้ เนื่องจากถือว่าเป็นคนละ เนื้อความหรือข้อความกัน จึงน่าสนใจว่าการซ้ำ ที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) อันมีพัฒนาการ ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงสมัยปัจจุบันนั้นมี ลักษณะใดที่น่าสังเกตบ้าง ในที่นี้ผู้เขียนได้ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารประเภทร้อยแก้ว แบ่งเป็นสมัยต่าง ๆ ดังนี้

สมัยสุโขทัย ได้แก่ จารึกวัดส่องคบ จารึกวัดเขมา

สมัยอยุธยา ได้แก่ บันทึกรายวันของ ออกพระวิสุทธสุนทร (โกษาปาน) หนังสือ เจ้าพระยาศรีธรรมราชถึงเมอร์ลิเออร์ ปองชาตเรง พงสาวดารฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ

สมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งเป็น 3 สมัย ดังนี้

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้แก่ ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 ไตรภูมิโลกวิจิตร หมายรับสั่งรัชกาลที่ 3 จดหมายหลวงอุดมสมบัติ

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง ได้แก่ ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 วชิรญาณวิเศษ ไกลบ้าน หนังสือจดหมายเหตุฯ (The Bangkok recorder) ฟั่นความหลัง

สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน ได้แก่ ไปลังกาทวีป สามเกลอ หนังสือพิมพ์ไทยสยาม สุภาพบุรุษจุฑาเทพ

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปข้อสังเกตของการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๙) แบ่งเป็นสมัยต่างๆ ดังนี้

สมัยสุโขทัย

คำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๙) เริ่มปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยสุโขทัยในจารึกหลักที่ 44 จารึกวัดสองคบ เมื่อ พ.ศ. 1976 หลักที่ 3 ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 1 ในข้อความที่ว่า

“แต่พระสเดจเขาเนียรพานใด
พนั 9 รอย 16 ปีเดือนนิง ยี่ 10 วัน 2 นี้แล
แต่ศาสนาญัพายหุณา” (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป.)

อ่านว่า แต่พระเสด็จเข้านิพพานได้ 1916 ปี เดือนหนึ่ง 20 วันๆ นี้แล แต่ศาสนายัง ภายหลัง

ทั้งยังพบคำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๙) ในจารึกวัดเขมา ราวพุทธศตวรรษ 2079 หลักที่ 2 ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 12-13 ในข้อความที่ว่า

“แลภูเกิดมาในชาติใดๆ กัดขุมมีปรีชาญา
แลสมบัติเกิดมาแก ภูทุกๆ กำเนิด” (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป.) อ่านว่า และ ภูเกิดมาในชาติใดๆ กัดขุมมีปรีชาญาและสมบัติเกิดมาแก ภูทุกๆ กำเนิด

ในสมัยสุโขทัยนี้จะเห็นได้ว่า นอกจากเป็นการใช้เครื่องหมายไม้ยมกซ้ำในคำเดียว อย่างคำว่า ไใด ๆ กับ ทุก ๆ ดังที่ปรากฏในจารึกวัดเขมาแล้ว ยังปรากฏลักษณะการซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกโดยไม่คำนึงถึงคำว่าเป็นคนละชนิดกันดังความที่ปรากฏในจารึกวัดสองคบว่า “เดือนหนึ่ง 20 วันๆ นี้” ซึ่งปรากฏการซ้ำคำว่า “วัน” โดยคำว่า “วัน” ในคำแรกเป็นคำลักษณนามส่วนคำว่า “วัน” ในคำหลังเป็นคำนาม ลักษณะการซ้ำด้วยวิธีการนี้ในภาษาปัจจุบันควรใช้ว่า “เดือนหนึ่ง 20 วันวันนี้”

สมัยอยุธยา

สมัยอยุธยาพบการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๗) ซึ่งใช้ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายไ้ม้มกในปัจจุบันหลายลักษณะได้แก่

1. การใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๗) คำคำที่มีความหมายเดียวกันแต่ทำหน้าที่ในประโยคที่ต่างกัน ซึ่งมักปรากฏในการซ้ำคำประเภทคำนาม ดังที่ปรากฏในบันทึกรายวันของออกพระวิสุทธรุณทร (โกษาปาน) หน้าที่ 15 บรรทัดที่ 4-6 ความว่า

“ฟิดาวคนหนึ่งมาหาข้าพเจ้าว่ามธุโก
บันดัดเดโป ให้มาส่งท่านชั่วเอksenเซียๆ จะ
สั่งสิ่งใดจะขอรับทำตาม” (ศูนย์มานุษยวิทยา
สิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 15)

จากข้อความข้างต้นคำนามว่า “ท่านชั่วเอksenเซีย” มีความหมายเดียวกันแต่ทำหน้าที่ในประโยคที่ต่างกัน นั่นคือ “ท่านชั่วเอksenเซีย” คำแรกทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค ส่วนคำว่า “ท่านชั่วเอksenเซีย” ในคำหลังทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค ซึ่งภาษาปัจจุบันนำมาเขียนในรูปการซ้ำคำไม่ได้ เพราะถือว่าทำหน้าที่ต่างกัน ดังนั้นประโยคนี้ในภาษาปัจจุบันควรใช้ว่า “...ให้มาส่งท่านชั่ว

เอksenเซีย ท่านชั่วเอksenเซียจะสั่งสิ่งใดจะ
ขอรับทำตาม”

ทั้งนี้การซ้ำคำนามในลักษณะนี้ พระยา
อุปกิตศิลปสาร (2541, หน้า 316) ถือว่าอนุโลม
ให้ใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๗) เพื่อแสดงการ
ซ้ำคำได้เนื่องจากต้องการประหยัดกระดาษ
และเวลาในการเขียนคำดังกล่าวที่ว่า

“... แต่ถ้าคำซ้ำที่มีความหมายอย่าง
เดียวกัน อยู่ในประโยคใหญ่ประโยคเดียวกัน
ถึงจะอยู่ในประโยคเล็กต่างกัน ท่านก็ยอม
ให้ใช้ได้ เช่น “เขาก็คือต่อเจ้าพระยาจักรี
เจ้าพระยาจักรีจึงเลี้ยงเขาไว้” ดั่งนี้ยอมให้ใช้
ว่า “เขาก็คือต่อเจ้าพระยาจักรีๆ จึงเลี้ยงเขาไว้”
เพื่อสงวนกระดาษและเวลา”

2. การใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๗) คำคำ
โดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความ
หรือข้อความกันตามอย่างหลักเกณฑ์การซ้ำที่
ใช้เครื่องหมายไ้ม้มกในปัจจุบันโดยในที่นี้
พบลักษณะการซ้ำคำลักษณะนาม ดังที่ปรากฏ
ในบันทึกรายวันของออกพระวิสุทธรุณทร
(โกษาปาน) หน้าที่ 19 บรรทัดที่ 10-11 ความว่า

“แลผ้าห่มนอนสองชั้นๆ หนึ่ง ผ้าฉีด
สุริยลายเพดานใส่สำลี” (ศูนย์มานุษยวิทยา
สิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 19)

จากข้อความคำว่า “ชั้น” เป็นคำลักษณนาม บอกลักษณะของผ้าห่มนอนว่า ซ้อนทับกันเป็นแผ่น ๆ โดยที่ทั้งสองคำมีความหมายต่างกัน นั่นคือคำว่า “ชั้น” คำแรกเป็นคำลักษณนาม ที่บอกกำหนดจำนวนนับไว้อย่างแน่นอนว่ามี 2 ชั้น ส่วนคำว่า “ชั้น” ในคำหลังเป็นคำลักษณนามของอีกประโยคโดยไม่มีกำหนดแน่นอนว่าเป็นชั้นของผ้าห่มนอนชั้นใด โดยอาจเป็นชั้นที่หนึ่งหรือชั้นที่สองก็ได้ ซึ่งปัจจุบันนำมาเขียนในรูปการซ้ำคำไม่ได้เพราะถือว่าเป็นคนละเนื้อความหรือข้อความกัน โดยในภาษาปัจจุบันควรใช้ว่า “...แต่ผ้าห่มนอนสองชั้น ชั้นหนึ่งผ้าฝ้ายสีดำ...”

3. การใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่น ดังที่ปรากฏในหนังสือเจ้าพระยาศรีธรรมราชถึงเมอริสเซอร์ ปองชาตแรง หน้าที 2 บรรทัดที่ 28-30 ความว่า

“สมเด็จพระมหากษัตริเจ้าทั้ง 2 กรุ่งให้
วัฒนารุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปกว่ากาลก่อนให้เป็นที่
สรรเสริญแก่ประเทศนาๆ ทั้งปวงจึงจะควรด้วย
อดโน” (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 2)

จากข้อความข้างต้นคำว่า “นาๆ” ในภาษาปัจจุบันใช้เครื่องหมายไม้ยมกแสดงการซ้ำคำไม่ได้เนื่องจากเป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีว่า “นানা” ดังนั้นจึงควรใช้ว่า “นานาทั้งปวง” ทั้งนี้การซ้ำคำว่า “นาๆ” ยังคงปรากฏรูปแบบดังกล่าวนี้เรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

สมัยอยุธยานี้มีลักษณะการซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) โดยไม่คำนึงถึงความว่าเป็นคนละเนื้อความหรือคนละหน้าที่กัน รวมทั้งซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่นซึ่งถือว่าเป็นข้อห้ามตามอย่างหลักเกณฑ์การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกในปัจจุบัน

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3) มีลักษณะเป็นพัฒนาการที่ยังคงใช้สืบต่อเนื่องมาจากสมัยอยุธยา ดังนี้

1. การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกในปัจจุบัน ซึ่งนอกจากพบการซ้ำคำในคำนามและคำลักษณนามอย่าง

สมัยอยุธยาแล้ว ยังพบว่าสมัยนี้มีการซ้ำคำ ขยายไปใช้ในชนิดของคำประเภทอื่น ๆ ใน วงกว้างขึ้น โดยการซ้ำคำด้วยวิธีการนี้พบ ลักษณะการซ้ำคำแบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง คือ การซ้ำคำเดี่ยว เป็นการนำคำเดี่ยวมาซ้ำคำ 2 ครั้ง ในที่นี้พบใน คำวิเศษณ์ และคำสันธาน ดังที่ปรากฏใน จดหมายหลวงอุดมสมบัติ ดังนี้

การซ้ำคำวิเศษณ์
“ครอบครวมันอยู่ที่ไหน มันมาแต่ตัวกับ มันหรือๆ เอาครอบครวมาด้วย” (กรมศิลปากร, 2515, หน้า 171)

จากข้อความข้างต้นคำว่า “หรือ” ใน คำแรกเป็นคำวิเศษณ์แสดงคำถามของ ประโยคแรก ส่วนคำว่า “หรือ” ในคำหลังเป็น สันธานเชื่อมระหว่างประโยคแรกกับประโยค หลังซึ่งภาษาปัจจุบันนำมาเขียนในรูปการ ซ้ำคำไม่ได้เพราะถือว่าเป็นคนละเนื้อความ และเป็นคนละชนิดกันโดยประโยคนี้ในภาษา ปัจจุบันควรใช้ว่า “...มันมาแต่ตัวกับมันหรือ หรือเอาครอบครวมาด้วย”

การซ้ำคำสันธาน

“ครั้งนี้เป็นลูกเล็กๆ หาสู้แข็งแรงไม่ ทรงครัสว่าๆ อย่างนี้จะมีเป็นประมาทลูกผู้ชาย

ไปหรือ” (กรมศิลปากร, 2515, หน้า 39-40)

จากข้อความข้างต้นคำว่า “ว่า” คำแรก เป็นสันธานเชื่อมประโยค ส่วนคำว่า “ว่า” ใน คำหลังเป็นกริยาของประโยคอันหมายถึง พูด บอก ซึ่งภาษาปัจจุบันนำมาเขียนในรูปการ ซ้ำคำไม่ได้เพราะถือว่าเป็นคนละเนื้อความ และเป็นคนละชนิดกัน รวมทั้งทำหน้าที่ใน ประโยคต่างกัน โดยประโยคนี้ในภาษา ปัจจุบันควรใช้ว่า “...ทรงครัสว่าว่าอย่างนี้จะ มีเป็นประมาทลูกผู้ชายไปหรือ”

ลักษณะที่สอง คือ การซ้ำบางส่วนของคำ เป็นการซ้ำส่วนใดส่วนหนึ่งของคำ โดยมัก ปรากฏการซ้ำคำในส่วนแรกของคำ ในที่นี้พบ ในคำกริยาและคำบุพบทดังที่ปรากฏใน ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา 3 ดวง เล่ม 3 ดังนี้

การซ้ำคำกริยา
“แลโจทจำเลยนั้นอย่าให้ทำเปนอาयरวน เคลือบแอบแฝงเปนกลซ่อนย่อไว้ในข้อหา แลให้ ผู้พิจารณาๆ ดูฟ้อง ถ้าแลเคลือบแฝงเปนกลอยู่ อย่าให้รับ” (มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง, ม.ป.ป., หน้า 60)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำบางส่วนของ คำแรกโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละ

เนื้อความและเป็นคนละชนิดกัน นั่นคือคำกริยาว่า “พิจารณา” ซึ่งหมายถึง ไตร่ตรอง สอบสวน ในคำหลังมีการซ้ำคำบางส่วนจากคำนามว่า “ผู้พิจารณา” ในคำแรกซึ่งหมายถึง คนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบเพื่อรับสำนวนฟ้องหรือในสมัยปัจจุบันเรียกว่า อัยการ โดยคำว่า “พิจารณา” ในประโยคนี้ภาษาปัจจุบันควรใช้ว่า “...แต่ให้ **ผู้พิจารณา พิจารณา** ฟ้อง”

การซ้ำคำบุพบท

“อนึ่งกรมพระนครบาลไปเอาตัวซึ่งอายผู้ร้ายชัคนั้น เกบเอาทรัพย์สินสิ่งของๆ เขามาให้กินให้เขาซึ่งผู้ร้ายชัคนั้นเป็นสำนันั้นจงสิ้นเชิง” (มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, ม.ป.ป., หน้า 117)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำบางส่วนของคำแรกโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือคนละชนิด รวมทั้งทำหน้าที่ในประโยคที่ต่างกัน นั่นคือคำบุพบทแสดงความเป็นเจ้าของว่า “ของ” ในคำหลังมีการซ้ำคำบางส่วนจากคำนามว่า “สิ่งของ” ในคำแรกซึ่งหมายถึง วัตถุต่าง ๆ โดยคำว่า “ของ” ในประโยคนี้ภาษาปัจจุบันควรใช้ว่า “...เกบเอาทรัพย์สินสิ่งของของเขามาให้”

2. การซ้ำคำเดียว 2 คำวางในที่ใกล้กัน เพื่อขยายความคำอื่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังที่ปรากฏในไตรภูมิโลกวินิจฉัย ฉบับที่ 1 ความว่า

“มีเกศาอันละเอียดอ่อนเส้นกลมๆ ตรงๆ ขาวสะอาดดังไส้หนู่าปล้อง” (พระยาธรรมปรีชา (แก้ว), 2521, หน้า 16)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำเดียว 2 คำคือคำว่า กลม ๆ กับ ตรง ๆ ซึ่งมีความหมายไปในทางเดียวกันคือ บอกลักษณะยาว นามาวางในที่ใกล้กันเพื่อใช้ขยายความบอกลักษณะของคำว่า “เกศาหรือเส้นผม” ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนขึ้น โดยคำว่า “กลมๆ” ใช้บอกลักษณะหรือรูปทรงของเส้นผมคล้ายกับกระบอกไม้ไผ่ คือกลมยาว ส่วนคำว่า “ตรงๆ” ใช้บอกลักษณะหรือรูปทรงของเส้นผมเป็นเส้นตรงยาว ทั้งนี้ การซ้ำคำในรูปแบบดังกล่าวยังคงปรากฏเรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบันโดยปรากฏใช้แพร่หลายมากในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบันระยะที่ 2

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3) นี้กล่าวได้ว่าการซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก ยังคงปรากฏลักษณะที่ไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือคนละชนิดกันสืบต่อมา

แต่สมัยอยุธยาหากแต่มีการใช้คำซ้ำขยายไปใช้ในชนิดของคำประเภทอื่น ๆ ในวงกว้างขึ้นทั้งการซ้ำคำเดี่ยวและการซ้ำบางส่วนของคำ ซึ่งน่าจะเกิดว่าการซ้ำบางส่วนของคำนี้ยังสะท้อนให้เห็นลักษณะของภาษาไทยที่คำคำเดียวมีหลายความหมายโดยแต่ละคำมีความหมายแตกต่างกันไปตามการทำหน้าที่ของคำในประโยคด้วย นอกจากนี้ยังพบการซ้ำคำเดี่ยว 2 คำวางในที่ใกล้กันเพื่อขยายความคำอื่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นโดยการซ้ำคำในรูปแบบนี้ยังคงปรากฏเรื่อยมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง (รัชกาลที่ 4-6) พบในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

1. การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกในปัจจุบัน พบในลักษณะเป็นพัฒนาการที่ยังคงใช้สืบต่อเนื่องมาจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยนอกจากการซ้ำคำที่ไม่คำนึงถึงเนื้อความที่ต่างกันแล้ว ในสมัยนี้ยังพบการใช้คำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ที่น่าสนใจคือ การซ้ำคำที่มีความหมายเดียวกัน

แต่เป็นคนละประโยคกันโดยพบในคำกริยาดังที่ปรากฏในวชิรญาณวิเศษ เล่มที่ 3 แผ่นที่ 9 หน้า 67 ความว่า

“ผู้ข้าพระพุทธเจ้าจึงเอาบาตรเหล็กซึ่งใส่เครื่องทรงไปซ่อนไว้ ในกอไผ่หลังวัดนำพระเมรุ” (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 67)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำกริยาของประโยคแรกคือคำว่า “ซ่อนไว้” โดยไม่คำนึงถึงความที่เป็นคนละเนื้อความกันโดยในสมัยปัจจุบันไม่ใช้วิธีการซ้ำคำกริยาที่มีเนื้อหาหรือเนื้อความเดียวกันซึ่งเป็นไปได้ว่า การซ้ำคำกริยาดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือยในการใช้ประโยคที่ต้องการความกระชับและสละสลวยในภาษาดังนั้นจึงใช้วิธีการรวมประโยคเป็น “...บาตรเหล็กซึ่งใส่เครื่องทรงไปซ่อนไว้ในกอไผ่หลังวัดนำพระเมรุ” ก็เป็นไปได้

2. การซ้ำคำเดี่ยวตั้งแต่ 2 คำวางอยู่ในที่ที่ใกล้กัน ในที่นี้พบในหลายลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง คือ การซ้ำคำเดี่ยวที่มีความหมายทำนองเดียวกันมาวางในที่ใกล้กันซึ่งปรากฏลักษณะการเน้นน้ำหนักความดังที่ปรากฏในกลอน 2 ความว่า

“อาหารในไฮเตลนี้มันชอบกล กินไม่

อรร้อยเลย จะว่าเลวก็ไม่ใช่ ดูเขาก็บรรจงที่จะทำให้ดี แต่มันจืดๆ เลี่ยนๆ ปร่าๆ ถูกกินไม่ได้เข้าหลายเวลา ท้องออกจะไม่สู้สบาย” (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 241)

จากข้อความมีการซ้ำคำเดี่ยวว่า “จืดๆ เลี่ยนๆ ปร่าๆ” ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันคือ รสชาติไม่กลมกล่อม วางในที่ใกล้เคียงกัน เพื่อบ่งชี้ความให้ทราบว่าถึงระดับความเข้มข้นของรสชาติอาหารนั้นคือ รสจืด เป็นรสชาติที่ไม่มีรสอื่นเจือ รสเลี่ยน เป็นรสที่เอียนด้วยมีรสมันเกินไป และเน้นน้ำหนักทางความหมายในคำว่า รสปร่า คือรสแปร่ง ไม่เหมาะ ไม่กลมกล่อม

ลักษณะที่สอง คือ การซ้ำคำเดี่ยวโดยใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (ๆ) ซ้ำบางส่วนของคำ ดังที่ปรากฏในประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 ความว่า

“อนึ่งอย่าให้พระสงฆ์สามเณร คนเฒ่า รัตๆ ป่าๆ เกียนๆ เล่าลือกันว่าฝรั่งอังกฤษมา ลวงซื้อเอาข้าวไปเทน้ำทะเลเสีย ที่ว่าอย่างนี้ เคอะนัก โง่หนัก” (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2547, หน้า 185)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกเพื่อแสดงการซ้ำบางส่วนของคำโดยมี

การซ้ำในส่วนแรกของคำว่า “คน” ซึ่งอ่านซ้ำคำว่า “คนเฒ่าคนวัดคนป่าคนเกียนๆ” ทั้งนี้ในภาษาปัจจุบันไม่ปรากฏการซ้ำในลักษณะนี้ โดยมักนิยมซ้ำทั้งคำหรือซ้ำบางส่วนของคำหลังเท่านั้น เช่น ฉันเห็นคนเกียนๆ พวกนั้นเข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งคำว่า คนเกียนๆ อ่านซ้ำว่า คนเกียนเกียน เป็นต้น

3. การซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (ๆ) ในคำซ้อน ในที่นี้ปรากฏหลายลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่หนึ่ง คือ การซ้ำคำในคำซ้อนที่มีความหมายเป็นไปในทางเดียวกันโดยแบ่งตามจำนวนคำที่นำมาประกอบ พบว่าในสมัยนี้มีการซ้ำคำในคำซ้อนตั้งแต่ 2-4 คำ ดังที่ปรากฏในโคลงบ้าน 2 และประชุมประกาศรัชกาลที่ 4 ดังนี้

“ต่อขึ้นไปข้างบนเปนศิลาแตกๆ หักๆ ชันขึ้นไปทุกที” (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 65)

“มีพระเยซูหน้าเบี้ยวๆ บุดๆ เบือนๆ น่ากลัวอันตรายต่างๆ” (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 72)

“ถ้าพระสงฆ์จะเข้ามาในพระราชฐานวันใดเวลาใด ให้สังฆการีเชิญพระราชบัญญัตินี้มาว่ากล่าวเตือนสติให้ระวัง ด้วยพระสงฆ์

มักพ่นๆ เพื่อนๆ ใหญ่ๆ เลื่อนๆ ฝ่ายข้าราชการ
ผู้ใหญ่ ๆ สูงอายุแล้ว ก็ให้กรมวังคอยเตือน
ห้ามปราม” (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2547, หน้า 314)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำโดยใช้
เครื่องหมายไม้ยมกในคำซ้อนที่ประกอบคำ
ตั้งแต่ 2-4 คำ โดยมีเนื้อความที่ไม่เน้นการชี้
เฉพาะเจาะจง ซึ่งการซ้ำคำในลักษณะนี้ใน
ปัจจุบันพบเฉพาะการซ้อนคำ 2 คำเท่านั้นดังที่
ปรากฏในสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอนคุณชาย
พุดกัทร ตอนที่ 1 ความว่า

“มารตืออยากจะร้องไห้จึ่งตะ โคน
ตามหลัง ‘เบ๊อๆๆ เป็นหม่อมหลวงจนๆ อยู่วัง
สุๆ พังๆ เต็มทีแล้ว’...” (ผู้จัดการออนไลน์,
2556)

ลักษณะที่สอง คือ การซ้ำคำโดยใช้
เครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในบางส่วนของคำซ้อน
ดังที่ปรากฏในไกลบ้าน 1 ความว่า

“พ่อออกคร้ามๆ กลัว จะเป็นตาโอ บอกแก
ตรงๆ ว่าไม่เชื่อคนขับ” (พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 44)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำคำใน
บางส่วนของคำซ้อนโดยในที่นี้มีการใช้
เครื่องหมายไม้ยมกซ้ำคำในคำแรกคือ “คร้าม”
ซึ่งเป็นไปได้ว่าผู้พูดไม่ต้องการเน้นคำโดย

มุ่งเน้นคำในคำหลังคือคำว่า “กลัว” เพื่อชี้บ่ง
ระดับความกลัวของผู้พูดว่าจิตใจขณะนี้รู้สึก
กลัวมากและน้อยสลับกันไป

4. การซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก
(๓) หลายครั้ง เพื่อแสดงการเน้นคำหรือ
เน้นความ โดยในที่นี้พบในการซ้ำคำวิเศษณ์
ดังที่ปรากฏในวชิรญาณวิเศษ เล่มที่ 9 แผ่นที่ 5
หน้าที่ 6 ความว่า

“ฉันแลดูหนังสือนี้เมื่อไรก็ครื่องไห้
ไม่ได้ โอ๊ยจับปากกาก็มีมือสั่นเสียแล้ว โอ๊ยๆ
ใจฉันหวิวๆ หวังๆ พ้อบุญนาถ ” (สุนัย
มานุษยวิทยาสลรินทร, ม.ป.ป., หน้า 6)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมก 2 ครั้งในคำว่า “หวิวๆ” ซึ่งเป็นลักษณะ
การซ้อนเพื่อเสียงประกอบกับคำว่า “หวิวๆ”
ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่ดูเหมือนใจจะขาด
โดยการซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมกใน
ลักษณะนี้เป็นไปได้ว่ามีไว้เพื่อต้องการกล่าว
ซ้ำคำซ้อนว่า “หวิวๆ หวังๆ” ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง
เป็น “หวิวๆ หวังๆ หวิวๆ หวังๆ” เพื่อใช้ย้ำ
เน้นความรู้สึกของผู้พูดเมื่อได้ดูหนังสือว่า
ใจสั่นๆ ดูเหมือนจะขาดใจ

5. การซ้ำคำโดยมีรูปแบบการซ้ำคำ
ปะปนกันนั้นคือ การใช้วิธีการซ้ำคำโดยเขียน

ซ้ำคำกัน 2 ครั้งปะปนกับการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกปรากฏในหลายลักษณะได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง คือ การซ้ำคำที่ใช้
เครื่องหมายไม้ยมกสลับกับคำที่เขียนซ้ำกัน
2 ครั้ง ดังที่ปรากฏในวชิรญาณวิเศษ เล่มที่ 9
แผ่นที่ 27 หน้าที่ 9 ความว่า

“เออะๆ เออะๆ นายไม่ถามละๆ’ ลูกขึ้น
สับคหน้าเข้าเรือนทอดตัวลงบนที่นอน” (ศูนย์
มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 9)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกแทรกสลับกับการเขียนคำซ้ำ 2 ครั้ง
โดยแต่เดิมอาจใช้รูปแบบการเขียนคำซ้ำ
2 ครั้งคือ เออะเออะ เหตุที่ใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกมาประกอบก็เพียงเพราะไม่ต้องการ
ที่จะชี้เฉพาะเจาะจงหรือเน้นความในคำว่า
“เออะ” จึงเป็นไปได้ว่า การใช้เครื่องหมาย
ดังกล่าวก็เพื่อลดการเน้นความของคำก็เป็นได้

ลักษณะที่สอง คือ การซ้ำคำโดยใช้
เครื่องหมายไม้ยมก (๓) มากกว่า 2 ครั้งแทรก
ระหว่างคำซ้ำที่เขียนซ้ำกัน 2 ครั้ง ดังที่ปรากฏ
ในวชิรญาณวิเศษ เล่มที่ 9 แผ่นที่ 3 หน้าที่ 4
ความว่า

“ไค้ยินเสียงสุนัขน้อยนอนแล
ร้องจืดๆ จืดก็สรวายตาเลกวาดไปดู” (ศูนย์

มานุษยวิทยาสิรินธร, ม.ป.ป., หน้า 4)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกมากกว่า 2 ครั้งแทรกระหว่างคำซ้ำว่า
“จืด” ที่เขียนติดกัน 2 ครั้ง ซึ่งการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมก 2 ครั้งดังกล่าวอาจเป็นไปได้ว่าเพื่อให้
ผู้อ่านเห็นหรือรู้สึกถึงอาการร้องของสุนัขที่มี
ต่อเนื่องโดยใช้จำนวนครั้งของเครื่องหมาย
ไม้ยมกเป็นตัวกำหนดกิจกรรมอาการเสียงร้อง
ของสุนัขประกอบกับการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกแทรกระหว่างคำนั้นอาจเป็นเพราะไม่
ต้องการเน้นคำในคำแรกหากแต่เน้นคำใน
คำหลังเพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเห็นภาพของสุนัขที่
ร้อง “จืดๆ” ด้วยน้ำหนัเสียงที่มีความหนัก
เบาสลับกันไปก็เป็นที่

ลักษณะที่สาม คือ การซ้ำคำที่ใช้
เครื่องหมายไม้ยมกประกอบกับคำซ้ำที่เขียน
ซ้ำกัน 2 ครั้ง ดังที่ปรากฏในไกลบ้าน 2 ความว่า

“มีพืชพรรณต้นไม้ต่างๆ ที่มีดอกสลับ
สีกัน เช่น ดอกเหลืองเหลืองๆ เล็ก เรียกว่า
บัตเตอคับ” (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 97)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมาย
ไม้ยมกประกอบกับการเขียนคำซ้ำกัน 2 ครั้ง
ซึ่งจากรูปแบบดังกล่าวเมื่อเทียบสมัยปัจจุบัน

อาจเขียนได้ว่า “ดอกเหลืองดอกเหลืองๆ” โดยเมื่อพิจารณาจากบริบทของความที่ “ดอกสลับสั่น” แสดงให้เห็นได้ว่า ดอกไม้ดังกล่าวมีสีของดอกเป็นสีเหลืองและสีเหลือง ๆ ซึ่งมีระดับความเข้มของสีที่ต่างกัน เป็นไปได้ว่าการเขียนคำซ้ำกัน 2 ครั้งประกอบกับการใช้เครื่องหมายไม้ยมกเพื่อให้แยกการอ่านคำซ้ำและชี้แจงทางความหมายเกี่ยวกับความเฉพาะเจาะจงของคำว่า “เหลือง” นั่นคือต้องการเน้นหนักทางความหมายในคำแรก ส่วนคำที่สองให้มีความหมายที่เบาลง

6. การซ้ำประโยค นั่นคือ การใช้เครื่องหมายไม้ยมกเพื่อแสดงการซ้ำประโยค ปรากฏในหลายลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่หนึ่ง คือ การซ้ำเฉพาะบางส่วนของประโยค โดยการซ้ำลักษณะนี้น่าสนใจว่า มีการซ้ำบางส่วนของคำแรกซึ่งต่างจากหลักการใช้เครื่องหมายไม้ยมกที่ต้องใช้เครื่องหมายแสดงการซ้ำคำในคำหลัง ดังที่ปรากฏในไกลบ้าน 2 ความว่า

“ปรินเซลวิกตอเรีย **สั่งพ่อแล้วๆ เเล่ๆ** เป็นหลายคน” (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536, หน้า 28)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำบางส่วนคือวลีว่า “สั่งพ่อ” ของประโยคแรกที่ว่า “สั่งพ่อแล้ว” เพื่อซ้ำในประโยคที่ 2 “ๆ เเล่” ซึ่งอ่านได้ว่า “สั่งพ่อเเล่” นอกจากนี้ยังใช้เครื่องหมายไม้ยมกตัวที่ 2 เพื่อชี้แจงการกล่าวซ้ำประโยคได้ว่า “สั่งพ่อแล้วสั่งพ่อเเล่ สั่งพ่อแล้วสั่งพ่อเเล่”

ลักษณะที่สอง คือ การซ้ำประโยคโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละข้อความหรือคนละประโยคกันในที่นี้ปรากฏการซ้ำประโยคโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก 1 ครั้ง ดังที่ปรากฏในหนังสือจดหมายเหตุฯ (The Bangkok recorder) ใบบที่ 6 หน้าที่ 2 ความว่า

“มีหนังสือเข้ามาแต่เมืองบัมเบเขา **ติภิม,ๆ** เมื่อเดือนแปดพฤศจิกายน 11 คำ” (สำนักราชเลขาธิการ, 2537, หน้า 2)

จากข้อความข้างต้นมีการซ้ำประโยคคือ “เขาติภิม” โดยไม่คำนึงถึงความเป็นข้อความหรือคนละประโยคกัน สำหรับในสมัยปัจจุบันนั้นจะไม่ใช้วิธีการซ้ำประโยคในลักษณะนี้ เนื่องจากต้องการประโยคที่มีใจความกระชับและสละสลวย จึงใช้วิธีการรวมประโยคเป็น “...เขาติภิมเมื่อเดือนแปดพฤศจิกายน 11 คำ”

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง (รัชกาลที่ 4-6) นี้พบว่ายังคงปรากฏการซ้ำคำที่ไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือคนละชนิดกันที่สืบต่อมาแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยนี้น่าสนใจว่ามีการใช้เครื่องหมายไม้มยมกรในรูปคำและประโยค โดยด้านคำปรากฏการซ้ำคำเดี่ยวตั้งแต่ 2 คำวางอยู่ในที่ที่ใกล้เคียงกันทั้งการซ้ำคำเดี่ยวโดยมีการซ้ำคำโดยใช้เครื่องหมายไม้มยมก (๙) หลายครั้งเพื่อแสดงการเน้นคำหรือเน้นความ ทั้งยังปรากฏการซ้ำคำที่ปะปนรูปแบบกันระหว่างการเขียนซ้ำคำกัน 2 ครั้งกับการใช้เครื่องหมายไม้มยมกเพื่อต้องการชี้แจงความหมายเกี่ยวกับการเน้นความ ส่วนด้านประโยคน่าสนใจว่าในสมัยนี้มีการซ้ำประโยคโดยซ้ำบางส่วนของคำแรกซึ่งต่างไปจากภาษาปัจจุบันที่มีการใช้เครื่องหมายไม้มยมกแสดงการซ้ำในคำหลังเท่านั้น

สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้มยมกในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน(รัชกาลที่ 7-9) แบ่งออกเป็น 2 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 สมัยรัชกาลที่ 7 - พ.ศ. 2499 กับระยะที่ 2 สมัย พ.ศ. 2500 -

สมัยปัจจุบัน ดังนี้

ระยะที่ 1 สมัยรัชกาลที่ 7 - พ.ศ. 2499

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้มยมกในระยะที่ 1 นั้นน่าจะสังเกตว่า นอกจากพบการใช้คำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้มยมก (๙) ที่ไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การใช้อย่างสมัยปัจจุบันทั้งในแง่การใช้โดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือข้อความกันและการซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่นอย่างคำว่า “นานา” รวมถึงยังปรากฏพัฒนาการการใช้เครื่องหมายไม้มยมกที่สืบต่อเนื่องมาจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางแล้ว สมัยนี้ยังปรากฏการใช้เครื่องหมายไม้มยมกที่น่าสนใจคือการใช้เครื่องหมายไม้มยมกหลายครั้งเพื่อแสดงการเน้นความ พบว่ามีการใช้แพร่หลายมากขึ้นกว่าสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางโดยมักพบในคำกริยาและคำวิเศษณ์ดังที่ปรากฏในไปลังกาทวีปและสามเกลอตอนมารผจญ ความว่า

“เพราะที่ใดมีกรรมการจัดการเป็นพิเศษแล้ว ก็ต้องเปิดโอกาสให้ผู้นั้นได้แสดงกิจการ และก็ต้องมีผู้รับรู้ต่อไป จึงเป็นอันหนีพุดๆ กันไม่พ้น” (ม.จ.หญิงพูนพิสมัย ดิสกุล, 2493, หน้า 87)

“แกดูซิจะอ้ายหงวน สะสะเอ๊อ หัวคุณพ่อเหมือนลูกมะอีวะ ฮ้าสะๆๆ” (ป. อินทรปาลิต, ม.ป.ป., หน้า 27)

จากข้อความข้างต้น มีการใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๓) ตั้งแต่ 2-3 ครั้งเพื่อใช้ย้ำเน้นความ โดยอาจเน้นการกระทำของผู้พูดอย่างคำกริยาว่า พูด ๓ ๓ หรือย้ำเน้นอาการเสียงหัวเราะว่า สะ ๓ ๓ ๓ ซึ่งจำนวนครั้งที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มกจะขึ้นไปถึงการย้ำเน้นความ

ระยะที่ 2 สมัย พ.ศ. 2500 - สมัยปัจจุบัน

ในระยะที่ 2 นี้ น่าสนใจว่า มักพบคำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มก (๓) ตรงตามหลักเกณฑ์การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มกในปัจจุบันเว้นแต่การซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่นอย่างคำว่า ต่าง ๆ นานา ที่มักเขียนไม่ถูกต้องว่า ต่าง ๆ นา ๆ อีกทั้งปรากฏพัฒนาการการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกสืบต่อเนื่องมาจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลางและสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบันระยะที่ 1 โดยเฉพาะการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกหลายครั้งเพื่อย้ำเน้นความในคำกริยาและคำวิเศษณ์ เช่น เงิน ๓ ๓ หี ๓ ๓ หรือ การย้ำเน้นความในประโยค เช่น อ๋อมาอยู่ ๆ ๆ เป็นต้น ในสมัยนี้ยังปรากฏคำซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มก

(๓) ที่น่าสนใจคือการซ้ำวลี นั่นคือการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกเพื่อแสดงการซ้ำวลีหรือกลุ่มคำ ซึ่งในสมัยนี้มีปรากฏการซ้ำวลีเป็นจำนวนมากโดยมากมักนิยมใช้เครื่องหมายไ้ม้มกซ้ำ 1 ครั้ง ดังที่ปรากฏในสุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอนคุณชายพุฒิภัทร ตอนที่ 1 ฉบับวันที่ 20 เมษายน 2556 ความว่า

“บรรดาญาติของคนเจ็บหน้าตาสบายใจขึ้นอย่างเห็นได้ชัด” “ขอบคุณนะคะคุณหมอขอบคุณค่ะ” (ผู้จัดการออนไลน์, 2556)

จากข้อความข้างต้นมีการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกซ้ำวลีว่า “ขอบคุณค่ะ” เพื่อเน้นย้ำความให้มีความหนักแน่นมากขึ้น

สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน (สมัยรัชกาลที่ 7-9) นี้ปรากฏการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไ้ม้มกทั้งในรูปของคำ วลี และประโยคโดยยังคงเป็นพัฒนาการที่สืบเนื่องมาแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง อาทิ การซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่นอย่างคำว่า นานา ที่ยังคงใช้ไม่ถูกต้องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มีการใช้เครื่องหมายไ้ม้มกแสดงการซ้ำจำนวนมากขึ้นทั้งยังเกิดการซ้ำแบบใหม่ขึ้นคือ การซ้ำวลี นอกจากนี้ยังปรากฏลักษณะการเปลี่ยนแปลงในการใช้

เครื่องหมายไม้มกที่น่าสนใจคือตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน ระยะเวลาที่ 1 มีการใช้เครื่องหมายไม้มกซ้ำคำโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือข้อความกันหากแต่ในระยะเวลาที่ 2 มีการซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไม้มกที่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือข้อความอันเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแบบแผนการใช้ขึ้น

สรุป

การซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้มก (๑) ในเอกสารร้อยแก้วปรากฏข้อสังเกตของพัฒนาการการใช้เครื่องหมายไม้มกแบ่งเป็นสมัยต่าง ๆ ดังนี้

สมัยสุโขทัยพบลักษณะการซ้ำคำโดยไม่คำนึงถึงคำว่าเป็นคนละชนิดกัน

สมัยอยุธยาพบการซ้ำคำโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความหรือคนละหน้าที่กัน สืบต่อมาจากสมัยสุโขทัยรวมทั้งยังมีการซ้ำคำ 2 พยางค์ที่มีเสียงซ้ำกันอย่างคำว่า นานา กับ จะ จะ

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3) พบลักษณะการซ้ำคำโดยไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความ คนละชนิดหรือ

คนละหน้าที่กันสืบต่อมาจากสมัยอยุธยา หากแต่ขยายไปใช้ในชนิดของคำประเภทอื่น ๆ ในวงกว้างขึ้น นอกจากนี้ยังพบการซ้ำคำเดี่ยว 2 คำวางในที่ใกล้กันเพื่อขยายความคำอื่นให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการซ้ำคำในรูปแบบนี้ยังปรากฏมาจนถึงสมัยปัจจุบัน

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง (รัชกาลที่ 4-6) พบการซ้ำในรูปคำและประโยคโดยที่ไม่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความ คนละชนิด หรือคนละหน้าที่กันที่สืบต่อมาจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยน่าสนใจว่าในรูปของคำมีการใช้เครื่องหมายไม้มกซ้ำหลายครั้งอาจเป็นไปได้ว่าต้องการเน้นคำหรือเน้นความ ทั้งยังปรากฏการซ้ำคำที่ปะปนรูปแบบกันระหว่างการเขียนซ้ำคำกัน 2 ครั้งกับการใช้เครื่องหมายไม้มกเพื่อต้องการชี้แจงทางความหมายว่าต้องการเน้นความหรือไม่ ซึ่งสังเกตได้ว่าการใช้เครื่องหมายไม้มกนี้จะชี้แจงทางความหมายให้เบาลง ส่วนด้านประโยคน่าสนใจว่ามีการซ้ำประโยคโดยซ้ำบางส่วนของคำแรกซึ่งแตกต่างไปจากภาษาปัจจุบันที่มีการใช้เครื่องหมายไม้มกแสดงการซ้ำในคำหลังเท่านั้น

สมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน (สมัยรัชกาลที่ 7-9) พบการซ้ำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกทั้งในรูปของคำ วลี และประโยค โดยยังคงเป็นพัฒนาการที่สืบเนื่องมาแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง อาทิ การซ้ำคำ 2 พยางค์ ที่มีเสียงซ้ำกันโดยรูปเดิมมาจากภาษาอื่นอย่างคำว่า นานา ที่ยังคงใช้ไม่ถูกต้องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันแม้ว่าเป็นลักษณะที่เป็นข้อห้ามไม่ใช่แล้วก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าผู้ใช้อาจเข้าใจว่าการใช้เครื่องหมายไม้ยมกเป็นการใช้กล่าวซ้ำคำที่มีความหมายเดียวกันก็ได้ ทั้งยังปรากฏการใช้เครื่องหมายไม้ยมกขยายไปใช้กว้างขึ้น

อาทิ การใช้เครื่องหมายไม้ยมกจำนวนมาก เพื่อแสดงการเน้นความ หรือเกิดการซ้ำคำแบบใหม่ขึ้นคือ การซ้ำวลี

นอกจากนี้ยังปรากฏลักษณะการเปลี่ยนแปลงในการใช้เครื่องหมายไม้ยมกที่น่าสนใจคือ แต่เดิมตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปัจจุบัน ระยะที่ 1 มีการใช้เครื่องหมายไม้ยมกซ้ำคำโดยไม่คำนึงถึง ความเป็นคนละเนื้อความหรือข้อความกัน หากแต่ในระยะที่ 2 มีการซ้ำคำที่ใช้เครื่องหมายไม้ยมกที่คำนึงถึงความเป็นคนละเนื้อความ หรือข้อความ อันเป็นลักษณะที่กำหนดเป็นแบบแผนการใช้ขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2515). *จดหมายเหตุสมเด็จพระนเรศวรมหาราช*. ธนบุรี: โรงพิมพ์พระจันทร์.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2536). *ไกลบ้าน 1* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2536). *ไกลบ้าน 2* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2528). *ภาษาไทยไขขาน*. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (บรรณาธิการ). (2547). *ประชุมประกาศรัชกาลที่ 4*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยและมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ธรรมปรีชา (แก้ว), พระยา. (2521). *ไตรภูมิโลกวินิจฉัย ฉบับที่ 1*. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน ฉาปนกิจศพนายทองสุข กาญจนพันธุ์ ณ เมรุวัดธาตุทอง วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521).
- มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง. (ม.ป.ป.). *ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา 3 ดวง เล่ม 3*. ม.ป.ท.: ผู้แต่ง.
- ป.อินทรปาลิต. (ม.ป.ป.). *สามเกลอ ตอนมารผจญ*. ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2556, จาก <http://www.samgler.net>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2556). *สุภาพบุรุษจุฑาเทพ ตอนคุณชายบุษนิภิตร์ ตอนที่ 1*. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2556, จาก <http://www.manager.co.th/drama/viewnews.aspx?NewsID=9560000070293>
- พูนพิสมัย ดิศกุล, ม.จ.หญิง. (2493). *ไปลังกาทวีป*. พระนคร: โรงพิมพ์นิพนธ์.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (ม.ป.ป.). *จารึกวัดเขมา*. ค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/inscribe_image_detail.php?id=224
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (ม.ป.ป.). *จารึกวัดสองคบ*. ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/inscribe_image_detail.php?id=662

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (ม.ป.ป.). บันทึกที่กรายวันของออกพระวิสุทธสุนทร (โกษาปาน).

ค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/inscribe_image_detail.php?id=4023

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (ม.ป.ป.). วชิรญาณวิเศษ เล่ม 3. ค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม

2556, จาก [http://www.sac.or.th/databases/siamrarebooks/wachirayan/index.php/wachirayan 3/672](http://www.sac.or.th/databases/siamrarebooks/wachirayan/index.php/wachirayan%203/672)

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (ม.ป.ป.). วชิรญาณวิเศษ เล่ม 9. ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2556,

จาก [http://www.sac.or.th/databases/siamrarebooks/wachirayan/index.php/wachirayan 9](http://www.sac.or.th/databases/siamrarebooks/wachirayan/index.php/wachirayan%209)

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). หนังสือเจ้าพระยาศรีธรรมราชถึง

เมอริ์ลีเออร์ปองชาตแรง. ค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2556, จาก

http://www.sac.or.th/databases/inscriptions/inscribe_image_detail.php?id=1191

สำนักพระราชเลขาธิการ. (2537). หนังสือจดหมายเหตุฯ (The Bangkok recorder). กรุงเทพมหานคร:

ผู้แต่ง. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายสมหมาย สุนทรระกูล ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2536)

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2541). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.